

Головне управління Держпродспоживслужби
в Чернігівській області

Загальні положення законодавства при провадженні діяльності суб'єктами господарювання у сфері безпечності харчових продуктів

Заступник начальника управління –
начальник відділу державного
контролю Управління безпечності
харчових продуктів та ветеринарної
медицини
Руслан Сіробаба

Нормативно-правові акти щодо дотримання вимог

Закони України, що регламентують здійснення державного контролю у сферах безпечні харчових продуктів

- ЗУ «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
- ЗУ «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин».

Закон України

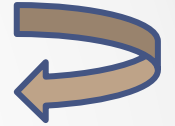

Закон України

Нормативно-правові акти щодо дотримання вимог

- Сфера безпеки харчових продуктів
  - ЗУ «Про основні принципи та вимоги до безпеки та якості харчових продуктів».
  - ЗУ «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів».
  - Вимоги щодо розробки, впровадження та застосування постійно діючих процедур, заснованих на принципах Системи управління безпекою харчових продуктів (НАССР), затверджені наказом Мінагрополітики 01.10.2012 № 590.

Що повинен пред'явити державний інспектор?

НАПРАВЛЕННЯ

ПОСВІДЧЕННЯ

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЧЕРНІВЧЕЇ
ОБЛАСТІ БЕЗПЕЧНОСТІ ЧИСТОТИ
ПРОДУКТІВ ТА ЯКОСТІ СТОКОВОЇ ВІД
ДЕРЖПРИРОДПОЖИВСЛУЖБИ

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
ДЕРЖПРИРОДПОЖИВСЛУЖБИ
В ЧЕРНІВЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

вул. Г.Троїць, 189, м. Чернівці, 44454
тел. факс: (04822) 2-01-19
Електр. пошта: dpo@dnz.gov.ua
сайт: dpo.dn.gov.ua
код згоди СДПР/УД: 401034

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
ОСОБИСТОСТІ
ІДЕНТИФІКАЦІЇ ІНТЕРНЕТУ
СЛІДСТВ

MAIN ADMINISTRATION
OF SSS/SPC
IN CHERNIHIV REGION

189, 189 Street, Chernivtsy, 44454,
phone: fax: 04822 2-01-19
E-mail: dpo@dnz.gov.ua,
WEB: dpo.dn.gov.ua
code of consent SSS/SPC: 401034

№ _____ від _____ 20__ р. за № _____ від _____ 20__ р.

Направлений на проведення позапланового інспектування

На виконання наказу Головного управління Держприродпожслужби в Чернівцькій області «Про проведення позапланового інспектування» від _____ 2020 № _____ (особливою особою) Головного управління Держприродпожслужби в Чернівцькій області.

Управління безпеності харчових продуктів та ветеринарної медицини Головного управління Держприродпожслужби в Чернівцькій області, державному інспектору та державному інспекторському інспектору _____

здійснити позапланові інспектування ПраДТ м. _____ Чернівецька обл., м. Прилуки, вул. _____ з метою додержання вимог законодавства у сфері безпеки та якості харчових продуктів.

Строк проведення позапланового інспектування з _____ року по _____ року:

Підставою для проведення позапланового інспектування є _____

Інформація про здійснення позапланового контролю (плановий/неплановий), строк здійснення контролю з _____ по _____

Начальник м.п. Кирик Володимир Іванович ПАВЛЮШЕН

ФОРМИ ЗАХОДІВ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Проведення ПЛАНОВИХ та ПОЗАПЛАНОВИХ заходів щодо здійснення державного контролю у сфері безпеки харчових продуктів та ветеринарної медицини здійснюється у різних формах:

Аудит

систематичне та незалежне вивчення впровадження постійно діючих процедур, заснованих на принципах HACCP

Перелік питань затверджений наказом Мінагрополітики від

08.08.2019 № 446

Інспектування

форма державного контролю, яка полягає у здійсненні перевірки виробництва та обігу харчових продуктів з метою встановлення відповідності законодавству про харчові продукти

Перелік питань затверджений наказом Мінекономіки від

21.01.2022 № 143-22

***Відбір зразків
(лабораторне дослідження
(випробування)***

форма державного контролю, що полягає у здійсненні відбору зразків харчових продуктів

Форма акту відбору затверджена наказом Мінагрополітики від

11.10.2018 № 490

АУДИТ

Аудит здійснюється відповідно Закону України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин»

Періодичність проведення планового аудиту визначається у щорічному плані державного контролю

Аудит здійснюється у порядку:

1) Плановий аудит - проводиться за умови повідомлення оператора ринку не пізніше ніж за три робочі дні до здійснення такого заходу

2) Позаплановий аудит - у разі появи обґрунтованої підозри щодо невідповідності, а також за зверненням громадян

Аудит здійснюється із застосуванням актів державного контролю!

Аудит проводить державний інспектор (державний ветеринарний інспектор)

Ст. 21 ЗУ «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» визначені вимоги щодо застосування постійно діючих процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР)

ІНСПЕКТУВАННЯ

Інспектування здійснюється відповідно Закону України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин»

Періодичність проведення планових інспектування визначається у щорічному плані державного контролю

Інспектування здійснюється у порядку:

1) Планове інспектування - проводиться без попередження (повідомлення)

2) Позапланове інспектування здійснюється за обгрунтованої підозри чи звернення громадян

Інспектування здійснюється із застосуванням актів державного контролю!

Інспектування проводить державний інспектор (державний ветеринарний інспектор)

Інспектування може включати в себе перевірку потужностей, прилеглої території, приміщень, обладнання та інвентарю, транспортних засобів, а також харчових продуктів та кормів; сировини, інгредієнтів, допоміжних матеріалів для переробки, які використовуються для приготування та виробництва харчових продуктів та кормів, напівфабрикатів; предметів та матеріалів, що контактують з харчовими продуктами; засобів та процесів прибирання і догляду, а також пестицидів; маркування, зовнішнього вигляду та реклами

ВІДБІР ЗРАЗКІВ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ

Відбір зразків та лабораторні дослідження (випробування) – здійснюється відповідно статті 21-23 Закону України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин»

Періодичність планових відборів зразків визначається у щорічному плані державного контролю

Відбір зразків здійснюється у порядку:

1) планового відбору - для виконання щорічного плану державного контролю та/або щорічного плану державного моніторингу;

2) позапланового відбору - якщо під час здійснення державного контролю виникла обґрунтована підозра щодо невідповідності або існують інші підстави для відбору зразків, встановлені цим Законом.

Відбір зразків здійснюється лише з застосуванням акта відбору зразків!

Відбір зразків проводить державний інспектор (державний ветеринарний інспектор)

Обмеження щодо проведення перевірок

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 №303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» (далі - Постанова) **припинено проведення планових та позапланових** заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду на період воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 «Про введення воєнного стану в Україні»

Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 03 січня 2023 р. № 5 визначено перелік підстав для здійснення позапланових заходів державного контролю

ПЕРЕЛІК

підстав для здійснення позапланових заходів державного контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин на період воєнного стану

- 1. Подання суб'єктом господарювання письмової заяви
- 2. Звернення фізичної особи про порушення її прав (скарга)
- 3. Доручення Прем'єр міністра України про перевірку суб'єктів господарювання.
- 4. Перевірка виконання суб'єктом господарювання приписів
- 5. У разі виявлення невідповідності або появи обґрунтованої підозри щодо невідповідності, на підставі повідомлень, що надійшли від:
  - 1) країн через систему швидкого оповіщення (The Rapid Alert System for Food and Feed - RASFF);
  - 2) закладів охорони здоров'я, суб'єктів господарювання, які провадять господарську діяльність з медичної практики та органів виконавчої влади про події та ситуацію, що становить загрозу життю і здоров'ю, санітарному та епідемічному благополуччю
  - 3) акредитованих лабораторій, на проведення для цілей державного контролю лабораторних досліджень (випробувань), у разі якщо результати лабораторних досліджень (випробувань) свідчать про невідповідність харчових продуктів та/або кормів встановленим вимогам
  - 4) офіційного ветеринарного лікаря, уповноваженого ветеринара про виявлені ознаки порушення оператором ринку законодавства про харчові продукти, корми, здоров'я та благополуччя тварин.

Видача Експлуатаційних дозволів

Згідно Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» та постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 930 «Про затвердження порядку видачі експлуатаційного дозволу, форми експлуатаційного дозволу та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» **визначено процедуру видачі, відмови у видачі, тимчасового припинення дії експлуатаційного дозволу для операторів ринку, що провадять діяльність з виробництва та/або зберігання харчових продуктів тваринного походження.**

Оператори ринку повинні отримати експлуатаційний дозвіл, який видається територіальними органами Держпродспоживслужби на кожну окрему потужність до початку її експлуатації.

Дозвіл необхідно отримувати в тому випадку, якщо ваша **ДІЯЛЬНІСТЬ** безпосередньо пов'язана:

- з виробництвом харчових продуктів тваринного походження, інгредієнтами яких є неперероблені продукти тваринного походження (наприклад: молоко, м'ясо, рибу, молюски і ракообразні, яйця, мед, інші продукти, виготовлені з частин тварин, окремих їх органів та/або тканин, призначені для споживання людиною).
- із зберіганням харчових продуктів тваринного походження, які потребують дотримання спеціального температурного режиму (повинні зберігатися за температури нижче 10 °С).

Приклади підприємств, які повинні отримати експлуатаційний дозвіл:

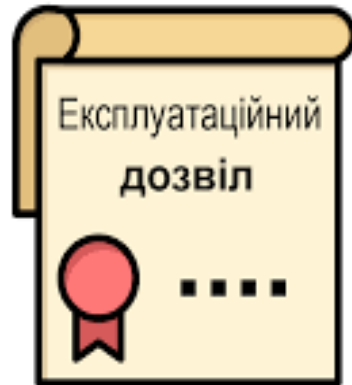
- холодильний склад, на якому зберігається продукція тваринного походження за температури нижче 10 °С;
- бійні птиці, копитних тварин;
- потужності з розбирання та обвалювання м'яса;
- потужності з виробництва м'ясних напівфабрикатів;
- потужності з очищення молюсків;
- рибпромислове судно;
- оптовий ринок з продажу риби, м'яса, птиці;
- потужності зі збирання молока, якщо вони не пов'язані з первинним виробництвом;
- потужності з виробництва яєць (птахофабрики).

Механізм отримання експлуатаційних дозволів

Для отримання експлуатаційного дозволу оператор ринку подає заяву до ЦНАП.

Не пізніше 15 календарних днів з дня отримання територіальним органом компетентного органу заяви про видачу експлуатаційного дозволу здійснюється інспектування потужності, за результатами якого визначається її відповідність вимогам законодавства.

Розмір плати (адміністративний збір) за надання адміністративної послуги з видачі або поновлення дії експлуатаційного дозволу становить **0,17 мінімальної заробітної плати** у місячному розмірі, встановленої законом на 1 січня календарного року (на 01.01.2023 року складає 1139 грн.)

Експлуатаційний дозвіл видається територіальним органом Держпродспоживслужби у трьох примірниках

1-й примірник

видається операторові
ринку

2-й примірник

залишається у
територіальному органі
Держпродспоживслужби

3-й примірник

надсилається до
Держпродспоживслужби

Строк дії експлуатаційного дозволу необмежений

Експлуатаційний дозвіл видається на потужності, що розташовані за однією адресою (з деталізацією на рівні виробничої лінії та/або харчових продуктів залежно від виду діяльності оператора ринку) і визначені оператором ринку.

Оператор ринку використовує нові або реконструйовані споруди, нові виробничі лінії після отримання акта про результати проведення інспекції (огляду), що підтверджує відповідність вимогам санітарних заходів. Якщо в акті зазначено, що нові або реконструйовані споруди, нові виробничі лінії не відповідають вимогам, їх використання можливе тільки після проведення повторної інспекції (огляду) з оформленням відповідного акта.

Строк видачі експлуатаційного дозволу становить 30 календарних днів з дня отримання територіальним органом Держпродспоживслужби заяви та переліку.

Після надходження заяви та переліку посадова особа територіального органу Держпродспоживслужби проводить інспекцію (огляд) потужностей (об'єктів) з метою встановлення їх відповідності санітарним заходам.

Рішення про видачу або відмову у видачі експлуатаційного дозволу приймається територіальним органом Держпродспоживслужби на підставі результатів інспекції (огляду) заявлених потужностей щодо їх відповідності санітарним заходам.

Оператор ринку, дію експлуатаційного дозволу якого тимчасово припинено, **не має права здійснювати виробництво**, реалізацію та/або обіг харчових продуктів на таких потужностях. Зазначений оператор ринку може подати заяву територіальному органу Держпродспоживслужби про поновлення дії експлуатаційного дозволу після усунення причин, що стали підставою для такого припинення.

Проведення державної реєстрації потужностей операторів ринку

Оператори ринку харчових продуктів, які провадить діяльність відповідно до вимог Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (далі Закон України) ст. 25 та не вимагають отримання експлуатаційного дозволу Закон України ст. 23, підлягають державній реєстрації потужностей.

Оператор ринку, що займається харчовими продуктами зобов'язаний подати до територіального органу компетентного органу заяву про державну реєстрацію потужності, яка використовується на будь-якій стадії виробництва та/або обігу харчових продуктів, відповідно до Порядку проведення державної реєстрації потужностей, ведення державного реєстру потужностей операторів ринку та надання інформації з нього заінтересованим суб'єктам затвердженим Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України 10 лютого 2016 року №39 зареєстрований в Міністерстві юстиції України 12 березня 2016 року за № 382/28512 повинен подати заяву затвердженої форми про державну реєстрацію потужності.

Державній реєстрації підлягає кожна окрема потужність оператора ринку. Якщо потужність є транспортним засобом або іншим рухомим майном, реєстрація проводиться за місцем знаходження або проживання оператора ринку в управлінні якого перебуває потужність.

Заява про державну реєстрацію потужності засвідчується підписом оператора ринку або уповноваженою ним особою, подається за місцем розташування потужності та реєструється територіальним органом компетентного органу в день її надходження, заява надається оператором ринку не пізніше за 10 календарних днів до початку роботи крім випадків коли на потужність оператором ринку отримано експлуатаційний дозвіл.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ БЕЗПЕЧНОСТІ

Відповідальність за порушення законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, ветеринарну медицину та благополуччя тварин визначено у ст. 65 ЗУ «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин».

Згідно ст. 67 даного ЗУ визначено тимчасове припинення виробництва та/або обігу харчових продуктів, кормів, побічних продуктів тваринного походження, біологічних продуктів, репродуктивного матеріалу та ветеринарних препаратів.

Таке рішення набирає чинності з моменту його вручення операторові ринку і оприлюднення на офіційному веб-сайті компетентного органу та діє протягом визначеного таким рішенням строку, але не більше 10 робочих днів.

Впровадження системи НАССР

Система НАССР - це надійність, безпечність, здоров'я людей та інвестицій у майбутнє, іншими словами – система, яка ідентифікує, оцінює і контролює небезпечні фактори, важливі для безпечності продукції (Hazard analysis critical control point).

НАССР є індивідуальною програмою кожного підприємця і не має певного стандарту

НАССР стосується безпечності і не стосується якості.

Основні законодавчі акти щодо дотримання вимог при харчуванні дітей:

✓ Закон України Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів №771/97.

✓ Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України № 590 Щодо розробки, впровадження та застосування постійно діючих процедур, заснованих на принципах Системи управління безпечністю харчових продуктів.

Законодавче регулювання запровадження та функціонування даної системи

Згідно ст. 20 ЗУ «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» обов'язками операторів ринку є:

«- Оператори ринку **відповідають** за виконання вимог законодавства про безпечність та окремі показники якості харчових продуктів у межах діяльності, яку вони здійснюють».

«...- **Оператори ринку зобов'язані:**
розробляти, вводити в дію та застосовувати постійно діючі процедури, що засновані на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках, а також забезпечувати належну підготовку з питань застосування постійно діючих процедур, що базуються на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках, осіб, які є відповідальними за ці процедури, під час виробництва та обігу харчових продуктів...».

Принципи системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках, визначені ст. 21 ЗУ «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»:

ідентифікація небезпечних факторів, яким необхідно запобігти або які необхідно усунути або зменшити до прийнятного рівня;

визначення критичних контрольних точок на етапах, на яких контроль управління є визначальним для запобігання виникненню небезпечних факторів, їх усунення або зменшення до прийнятного рівня;

установлення критичних меж у критичних контрольних точках, які дають змогу відрізнити прийнятність харчового продукту від неприйнятності з точки зору його безпечності;

проведення процедур моніторингу в критичних контрольних точках, які забезпечують отримання даних для оперативного управління небезпечними факторами;

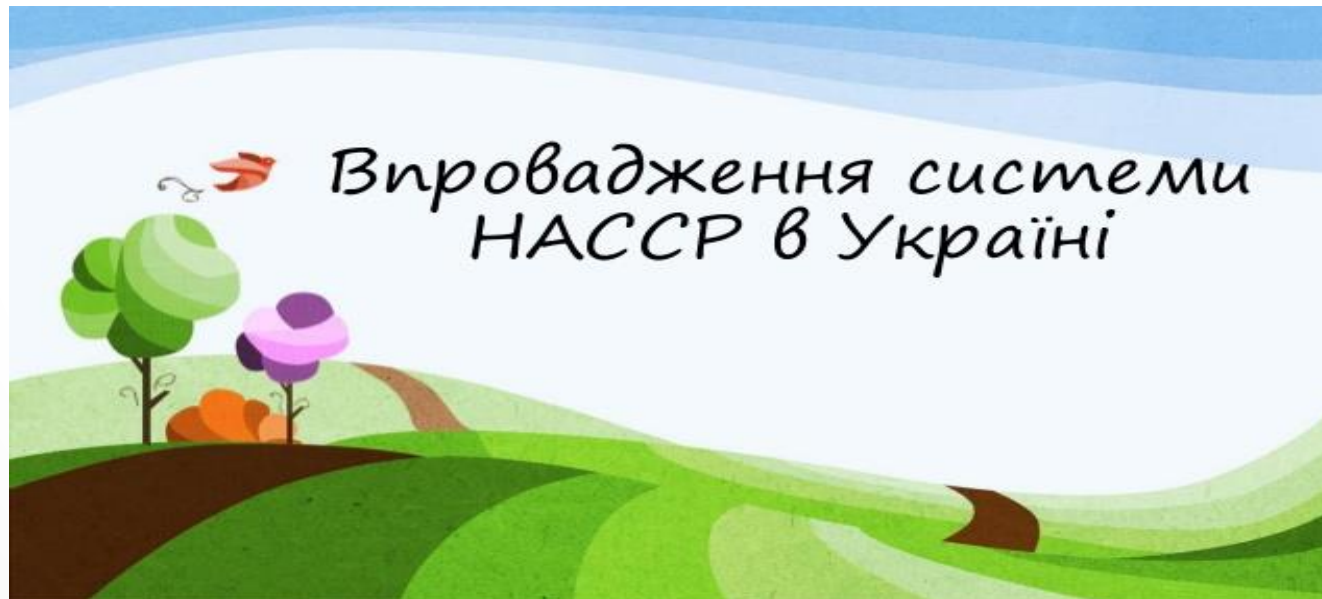
запровадження коригувальних дій, які повинні проводитися, якщо результати моніторингу свідчать про те, що певна критична контрольна точка вийшла з-під контролю;

розроблення процедур, які повинні застосовуватися на постійній основі, з метою перевірки результативності заходів, зазначених у пунктах 1-5 частини третьої цієї статті;

розроблення документів та ведення записів відповідно до виду діяльності та обсягів виробництва для підтвердження результативного застосування зазначених принципів.

**Відповідно до вимог законодавства стан
впровадження системи НАССР перевіряється
фахівцями ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ та
підпорядкованими територіальними органами
відповідних областей**

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

- ▶ Приймальня – тел. 3-01-19, E-mail: post@dpssc.gov.ua
- ▶ Відділ роботи зі зверненнями громадян, взаємодії з громадськістю та ЗМІ – тел. 601-900, E-mail: press@dpssc.gov.ua
- ▶ Управління безпеки харчових продуктів та ветеринарної медицини – тел. 3-16-31, E-mail: vet@dpssc.gov.ua
- ▶ Управління фітосанітарної безпеки – тел. 67-67-72, E-mail: chernigiv@karant.in.ua
- ▶ Управління державного нагляду за дотриманням санітарного законодавства – тел. 675-649, E-mail: sandpss@ukr.net
- ▶ Управління захисту споживачів – E-mail: zahistcn@ukr.net
- ▶ Відділ контролю за регульованими цінами – E-mail: cidpss@ukr.net
- ▶ Відділ реєстрації сільськогосподарської техніки – тел. 3-16-88, E-mail: ovdak83@gmail.com

Головне управління Держпродспоживслужби
в Чернігівській області

Загальні положення законодавства при провадженні діяльності суб'єктами господарювання у сфері безпеки харчових продуктів

Заступник начальника управління –
начальник відділу державного
контролю Управління безпеки
харчових продуктів та ветеринарної
медицини
Руслан Сіробаба